WARIES MISDAADREEKS · Nº 206

Waaltjeswater in Hendrik-Ido-Ambacht

De zaak van het gestolen poldermozaïek

het dagboek van Jorien Kamsteeg

UITGEVERIJ WARIES

Aan wie dit leest

vrijdag 29 mei 2026

Lieve lezer,

Je krijgt van mij een schrift. Het is mijn dagboek van dit voorjaar, van de dag dat we de Oeverprijs wonnen tot gisteravond. Ik heb er alles in geplakt wat ik in handen kreeg: brieven, bonnetjes, een krantenknipsel, een geel briefje dat ik eigenlijk had moeten weggooien. Ik heb er niets uit weggelaten en niets aan veranderd, ook niet waar ik mezelf nu dom vind.

Op zaterdag 16 mei zijn acht mozaïekpanelen uit mijn schuur aan het Waaltje verdwenen. Ze waren gemaakt door mijn leerlingen. Ze waren bijna klaar. Iemand heeft ze meegenomen, en ik ben ervan overtuigd dat het iemand is die in dit schrift staat. Iemand die ik ken. Misschien iemand van wie ik hou.

Ik zie het niet. Ik heb het allemaal opgeschreven, en ergens tussen mijn regels staat het, dat weet ik zeker. Maar ik ben er te dichtbij. Jij niet.

Lees het. Neem er de tijd voor. Kijk naar de tekeningen en de papiertjes, niet alleen naar wat ik ervan vond. En als je het weet: vul achterin in wat je denkt, voordat je de oplossing openmaakt die ik door iemand anders heb laten opschrijven.

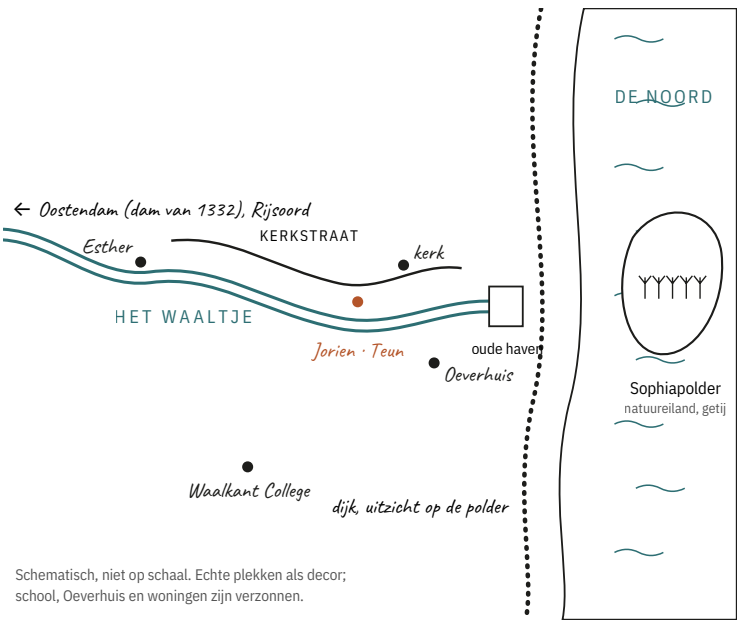
Maandag 1 juni is de deadline. Daarna is de muur van iemand anders.

Jorien

HOE DIT BOEK WERKT

1. Lees het dagboek van voor naar achter. Alles wat je nodig hebt, staat erin: in de tekst, in de geplakte documenten en in de tekeningen.
2. Achterin vind je **Aan de lezer** met zes vragen, drie werkbladen en een antwoordformulier.
3. Kom je vast te zitten? De hints staan op hun kop, in drie niveaus. Lees steeds alleen het niveau dat je nodig hebt.
4. Pas als je antwoordformulier is ingevuld, open je de **verzegelde oplossing**. Die wijst voor elk antwoord naar de bladzijden waar het bewijs staat.

Speelduur: twee tot vier uur. Alleen of samen; met z'n tweeën is het leuk om ieder een verdachte te 'verdedigen'.

Het decor: het Waaltje, de Kerkstraat en de Noord met de Sophiapolder.

Wie is wie

Zoals Jorien ze in haar dagboek noemt.

Jorien Kamsteeg (**41**)
Tekenlerares aan het Waalkant College. Woont sinds twee jaar in een dijkhuis aan de Kerkstraat, met een tuin tot aan het Waaltje en een oude schuur als atelier. Kat: Mon (Mondriaan). Gescheiden van Patrick.

Teun Hoogendoorn (**71**)
Buurman. Oud-tekenaar van een scheepswerf, woont al vierenveertig jaar naast Jorien. Getrouwd met **Annie**, die het aan haar hart heeft.

Esther Bouman (**46**)
Mozaïekkunstenaar. Woont verderop aan het Waaltje. Geeft gastlessen bij het project.

Ruben Valk (**38**)
Collega aardrijkskunde, medeprojectleider van het Waaltje-project.

Daan Stolk (**16**)
Leerling uit 4V, ontwerper van de waterpanelen 7 en 8. Zijn moeder heet **Marloes**.

Ilona Vermeer (**59**)
Voorzitter van Stichting Oeverkunst Waaltje, die de Oeverprijs uitreikt.

Roos Kranendonk (**78**)
Woont aan de overkant van het Waaltje, schuin tegenover Jorien. Hondje: Bobbie.

Verder
Saskia (vriendin van Jorien, Zwijndrecht); uit klas 3H2 onder anderen Lisa, Sem en Sanne; Marga van de schooladministratie; agenten Yilmaz en Ooms van team Drechtoever.

Inhoud

I · Het water komt binnen *maart* 7

II · Scherven *april* 21

III · Voegen *mei, tot en met de nacht* 33

IV · Na de nacht *17 tot en met 28 mei* 50

Aan de lezer 72

Werkbladen 73

Antwoordformulier 76

Hints 78

Oplossing (verzegeld) 81

Nawoord 85

Over de tijden in dit dagboek. Jorien schrijft tijden zoals iedereen dat doet: soms precies, soms ongeveer. Waar het ertoe doet, staan ze ook op een bon, in een uitslagenlijst of in een proces-verbaal. Alle data vallen in het voorjaar van 2026.

I

Het water komt binnen

maart 2026 · een prijs, een ontwerp, een buurman aan de heg

maandag 9 maart

Een nieuw schrift. Het vorige ging over de scheiding en dat wil ik niet meer openslaan, dus dit krijgt een blanco begin en een goed bericht als eerste regel: **we hebben gewonnen.**

Om tien over twaalf, tussen het tweede en derde uur, kwam Marga van de administratie het tekenlokaal binnen met een envelop die ze al had opengemaakt, 'per ongeluk', en met een gezicht alsof ze zelf de prijs had gewonnen. Stichting Oeverkunst Waaltje kent de Oeverprijs 2026 toe aan ons ontwerp. *Waaltjeswater.* Acht panelen mozaïek van zestig bij zestig, twee rijen van vier, samen twee meter veertig breed en een meter twintig hoog. Het hele riviertje van de dam bij Oostendam tot aan de oude haven, en daarachter de Noord met de Sophiapolder. Gemaakt door 3H2 en een handvol vrijwilligers uit de bovenbouw, onder leiding van mij. Onder leiding van mij. Ik schrijf het twee keer omdat ik het zelf nog niet geloof.

Het geld: zevenduizend vijfhonderd euro in totaal. Vijftienhonderd nu, voor materiaal, en de rest bij oplevering. Het werk komt aan de tuinmuur van het Oeverhuis van de stichting, met het gezicht naar het water. Opleveren uiterlijk 1 juni. Dat klinkt ver weg en dat is het niet.

Ik heb het de klas na de pauze verteld. Sem ging op zijn tafel staan, wat niet mag, en ik heb niets gezegd, wat ook niet mag. Daan Stolk uit 4V, die eigenlijk niet eens in deze klas zit maar het ontwerp voor de waterpanelen heeft getekend, kwam na het zevende uur binnen en vroeg alleen: 'Krijgen we echt glas? Echt smalti?' Ja, Daan. Echt glas.

Bij de brief zat het juryrapport. Ik plak het hieronder in, want dit wil ik later kunnen teruglezen als het tegenzit. Vijf

genomineerden uit zesentwintig inzendingen. Dat wij boven een echte kunstenaar en twee ateliers zijn geëindigd, daar word ik een beetje stil van.

Mon (de kat, Mondriaan, voor wie dit later leest en het niet weet) zat de hele avond op de envelop. Hij weet wat belangrijk is.

STICHTING OEVERKUNST WAALTJE

OEVERPRIJS 2026 · UIT HET JURYRAPPORT

De jury ontving zesentwintig inzendingen voor een kunstwerk aan de tuinmuur van het Oeverhuis. Vijf ontwerpen werden genomineerd. De jury maakt de volgende rangorde bekend:

1	**Waaltjeswater** Waalkant College, klas 3H2 o.l.v. J. Kamsteeg
2	**Getijdenhuid** E. Bouman, mozaïekkunstenaar, Hendrik-Ido-Ambacht
3	**Dijkgezicht in keramiek** Atelier Klei&Co, Zwijndrecht
4	**Vijf eeuwen vis** P. de Rooij, Ridderkerk
5	**Oeverlicht** Werkplaats Noordoever, Papendrecht

‘Waaltjeswater kiest niet voor perfectie maar voor eigenaarschap: jonge Ambachters vertellen in glas en scherven het verhaal van hun eigen water. Het ontwerp is rijk, leesbaar van dichtbij en van de overkant. De jury spreekt haar waardering uit voor het voorstel om scherven uit het dorp in het werk op te nemen.’

Uitbetaling, oplevering en overige voorwaarden: zie het reglement van de Oeverprijs 2026, dat bij de inschrijving is verstrekt.

I. Vermeer, voorzitter

woensdag 11 maart

Startles. Zesentwintig veertienjarigen en Daan op een stoel bij het raam, als een soort adjudant met een potlood achter zijn oor.

Ik heb het ontwerp op het digibord gezet en we zijn het water afgelopen, paneel voor paneel, van links naar rechts en van boven naar beneden. Bovenaan het land, onderaan het water: zo hebben we het in januari bedacht en zo blijft het. Ik teken het hier nog één keer na, met de namen erbij van wie wat getekend heeft, voordat het in de chaos van zevenentwintig paar handen verdwijnt.

Wat ik ze vertelde, en wat ik zelf pas sinds de winter weet: het Waaltje was ooit gewoon de Waal, een echte rivier, en in 1332 liet graaf Willem bij Oostendam een dam leggen. Sindsdien is het een riviertje dat nergens meer heen hoeft. Het is helder, het bevriest als het moet, er wordt gevist en gezwommen, en 's zomers liggen er kano's en sloepjes langs alle tuinen. Mijn eigen tuin loopt er ook op uit. Ik woon er nu twee jaar en ik ben nog steeds verbaasd dat ik 's ochtends het water kan horen als de ramen open staan.

Lisa vroeg waarom een riviertje dat nergens heen gaat een mozaïek verdient. Goede vraag. Ik zei: omdat het blijft. Ze keek me aan alsof ik iets heel oudbakkens had gezegd, en dat had ik ook.

Daan bleef na. Hij wil de onderste rij helemaal 'nat' maken, zegt hij: geen enkel stuk land in de waterpanelen, alleen water, riet, de reiger op paneel 7 en dan de Sophiapolder op 8 als een eiland waar je niet bij kunt. 'Want daar kun je ook niet bij,' zei hij. 'Alleen kijken vanaf de dijk.' Hij heeft gelijk.

vrijdag 20 maart

Scherveninzameling Waaltjeswater · inventaris (uittreksel)

nr.	omschrijving	ingeleverd door	paneel
07	servies bruin/oranje bloem, ca. 30 scherven	fam. Westerhout	2, 5
12	badkamertegels mintgroen, 1 zak	anoniem	5, 6
18	schaal crème met gouden rand	mevr. Kranendonk	4
23	blauwe vaas (Ikea, zegt gever)	Sem, 3H2	6
34	gekleurd vensterglas, rood/geel	fam. Stolk	1
41	deel van oud tegeltje, schip, blauw op wit	dhr. T. Hoogendoorn	2
47	kopjes groen glazuur, 4 st.	mevr. Vermeer	2
52	scherven zwart aardewerk	E. Bouman	8

Totaal ingeleverd t/m 20 maart: 58 nummers. Alle scherven worden geschuurd en gesorteerd op kleur.

maandag 23 maart

Sorteerdag. De hele middag met zes leerlingen aan twee tafels in de aula: scherven schuren, op kleur leggen, in bakjes met een nummer. Wit bij wit, blauw bij blauw, ‘raar’ bij ‘raar’ (dat bakje is het grootst).

Om drie uur kwam er een oude dame binnen met een boodschappentas op wieltjes en een hondje aan de lijn dat niet in de school mocht en er toch in stond. Roos Kranendonk, van de overkant van het Waaltje, schuin tegenover mijn tuin. Ik had haar weleens zien lopen maar nooit gesproken. Ze haalde een crèmekleurige schaal met een gouden rand uit de tas, in drie stukken, keurig in een theedoek. ‘Van mijn trouwservies,’ zei ze. ‘Eenenvijftig jaar heel gebleven en vorige week van tafel gevallen. Bobbie.’ Het hondje keek weg.